

Πρεβεζάνικα Χρονικά

Αρ. 51-52 (2015)

ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ, 51-52 (2015)

Το εικονογραφικό πρόγραμμα του ναού της Κοιμήσεως Θεοτόκου στη Φιλιπιάδα και η μνημειακή ζωγραφική του 18ου αιώνα στην Πρέβεζα

Ηλίας Καραλής

doi: [10.12681/prch.28280](https://doi.org/10.12681/prch.28280)

Copyright © 2015, Ηλίας Καραλής

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Καραλής Η. (2015). Το εικονογραφικό πρόγραμμα του ναού της Κοιμήσεως Θεοτόκου στη Φιλιπιάδα και η μνημειακή ζωγραφική του 18ου αιώνα στην Πρέβεζα. *Πρεβεζάνικα Χρονικά*, (51-52), 13-38.
<https://doi.org/10.12681/prch.28280>

2015 51-52

<p>Πρεβεζάνικα Χρονικά Περιοδική Έκδοση της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Πρέβεζας «Γυμνασιάρχης Χ. Κοντός»</p>	<h1>Πρεβεζάνικα ΧΡΟΝΙΚΑ</h1> <p>Περίοδος Β΄ – Έτος 32^ο – τεύχος 51-52 Πρέβεζα 2015</p>
<p>Έδρα Εθν. Αντιστάσεως 10 481 00 Πρέβεζα Τηλ./Fax: 26820-29889 dbprevezas@yahoo.gr</p> <p>Συντακτική Επιτροπή Ιωάννα Δούκα Ιωσήφ Ζιώγας Νίκος Δ. Καράμπελας Κοσμάς Κοψάρης Αθηνά Κωνσταντάκη Σπύρος Η. Λάμπρος Γεώργιος Ρήγιнос Σπύρος Σκλαβενίτης</p> <p>Εκτύπωση Γραφικές Τέχνες Παναγιώτης Σπ. Τσόκας Χρ. Κοντού 7 481 00 Πρέβεζα Τηλ.: 26820-22439 tsokasp@hotmail.com</p> <p>Κεντρική Διάθεση Δημοτική Βιβλιοθήκη Πρέβεζας</p> <p>Τιμή τεύχους € 15,00</p>	<p style="text-align: center;">Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α</p> <p><i>Σημείωμα της Συντακτικής Επιτροπής</i> 7</p> <p>ΑΦΙΕΡΩΜΑ <i>Φιλάρετος Απ. Βιτάλης</i> 9</p> <p>ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ π. Ηλίας Καραλής: <i>Το εικονογραφικό πρόγραμμα του ναού της Κοιμήσεως Θεοτόκου στη Φιλιπιάδα και η μνημειακή ζωγραφική του 18^{ου} αιώνα στην Πρέβεζα</i> 13</p> <p>ΙΣΤΟΡΙΑ Δημοσθένης Α. Δόνος: <i>Bembo ή Sanudo; Οι βενετικές επιχειρήσεις στον Αμβρακικό κόλπο κατά το 1500 (μ.ν.) και η ιστοριογραφική τους περιπέτεια</i> 39</p> <p>Γιώργος Ι. Μουστάκης: <i>Η ίδρυση της Πρέβεζας και επιδρομές στην ευρύτερη περιοχή</i> 95</p> <p>Emmanuelle Rujeau: <i>How to take a Fortress? The Wrong and the Right Way: Preveza 1538 and 1605</i> 119</p> <p>Νίκος Δ. Καράμπελας: <i>Η οχύρωση του εξωτερικού περιβόλου του κάστρου του αγίου Αντρέα της Πρέβεζας και τα εντειχισμένα σε αυτή λίθινα ανάγλυφα</i> 135</p> <p>Νικόλαος Α. Αναστασόπουλος: <i>Η απελευθέρωση της Πρέβεζας το 1912. Όψεις, καταγραφή και μαρτυρίες μέσα από το περιοδικό «Πρεβεζάνικα Χρονικά»</i> 179</p> <p>Chris Goss: <i>Επίθεση στην ιταλική βάση υδροπλάνων της Πρέβεζας από βρετανικά αεροπλάνα τύπου Bristol Beaufighter</i> 191</p> <p>Δημήτρης Κατηνιώτης: <i>Το αποσιωπημένο χρονικό ενός ναυαγίου στην Πρέβεζα. Ναρκαλιευτικό Πηνηϊός, 24-10-1945</i> 205</p>

Α μ.	: <i>I</i> ò ð μ -	
	μ ð ì ð ñ <i>I</i> ð	223
	
μ :	μ -	233
	
· μ · :	μ μ · μ	243
	· μ μ	
	
	: <i>O</i> ò ì ò ì ò	261
<i>H</i>	
· :		285
	μ	
· :	μ ,	299
	
· :	μ ...	305
μ :	μ μ μ	331
	μ 1950	
	
	μ :	1937-1944
	353
· :		375
μ :	μ . .	387
	
· :		395
	
	:	
	<i>von der Schulenburg</i>	427

	: μ μ μ	437
	. : μ . μ	445
	465
μ	468
	471
	473
	474
	475
	. : , -	
	μ	477

« . »

9:00 – 14:00
9:00 – 14:00 & 18:00 – 20:30
9:00 – 14:00
μ 9:00 – 14:00 & 18:00 – 20:30
9:00 – 14:00 & 18:00 – 20:30

: 10, 481 00
./Fax: 26820-29889 • email: dbprevezas@yahoo.gr
: http: //83.235.178.160

μ μ , μ
 (. 1).
 μ μ
¹⁰ -
¹¹ , , μ -
¹² (/ / /) $\mu\mu$ -
¹³ , μ -
 μ . , μ -
¹⁴ μ , μ -
 , μ (. 2), μ -
¹⁵ , μ -
¹⁶ , μ μ , μ -
¹⁷ μ μ μ μ : , μ / μ . -
 μ , μ μ $\mu\mu$: , μ / μ . -
 μ μ μ μ μ .¹⁸ μ μ μ -
 .

¹⁰ 2008, 107-112.
¹¹ 2008, 109.
¹² 2001, 193.
¹³ WALTER 1997, 212 μ $\tilde{\nu}$ $\tilde{\iota}$ $\tilde{\omega}\mu$.
¹⁴ 2002, 71.
¹⁵ DUFRENNE 1968, . 1.
¹⁶ . MORAN 1986.
¹⁷ 1969.
¹⁸ KOUKIARIS 2010. μ μ μ μ μ μ μ -
 μ μ , μ μ 2004, 263.

.
 .
 μ , μ ,
 : , , , μ μ ,
 μ , μ μ μ ,
 . μ μ , , ,
 : μ , , , ,
 , , , μ , μ μ -
 μ . μ μ -
 μ μ . μ -
 - , μ μ μ -
 μ 18 μ 19 μ μ -
 . 20 μ μ -
 « 21 »
ἰ ἄ .
 μ , , μ , μ , μ , 22 ,
 12 . 23 μ ,
 , 24 ,

¹⁹ DUFRENNE 1970, 14.
²⁰ 2003, 86-87.
²¹ μ μ μ μ
 2002, 134.
 2000, 455-474.
²² 1986, . 126.
²³ (. 7, 14-36), ἧ ἐ ἧ μ . μ (. 2, 40-52).
²⁴ 2013, 116.
²⁵

μ .
 μ μ .
 μ -
 μ μ , μ -
 μ μ .
 μ : -
 μ , -
 μ , -
 μ (.4) , μ , -
 μ .

μ ²⁸ ,
 μ ²⁹ μ μ ,
 μ μ μ , -
 μ μ μ -
 μ μ μ ,
 μ μ ,
 μ μ μ ,
 μ μ μ -
 μ μ ,
 μ μ μ .

²⁸ (μ) , (.25,

²⁹ 31-46), 2004, 425-448.
2005, 15.

μ μ

, μ μ μ

μ

μ

μ

18 μ

μ

μμ

μ

μ

μ

μ μ

μ μ

μ

μ μ

(μ

24

μ

μ

36

μ μ

μ

μ

36

1987, 100-101

2011, 204.

μ

μ μ
 .
 16 17 (1780),³⁷ -
 .³⁸
 μ
 (15,70 x 4,60 μ.)
 (16,50 x 6,30 μ.), μ
 , μ μ μ
 μμ 1800
 μ μ
 1780, μμ , μ
 , , μ
 ,
 .³⁹
 μ μ , μ , μ
 , μ
 μ μ
 , μ
 μ μ
 μ μ μ
 μ μ μ
 μ μ
 μ μ
 μ μ
 (μ)
 (μ), μ μ
 μ μ μ
 13 , μ
 μ ,⁴⁰ μ μ
 μ μ μ ()⁴²
 ,⁴¹ μ , μ , μ

³⁷ 2003, 528-530 2010, 348 2010, 368-370.
³⁸ 2010, 348.
³⁹ 2010, 368.
⁴⁰ μ μ
 μ μ
⁴¹ μ μ μ 2002, 316-317.
⁴² μ μ μ μ μ

.⁶¹ , μ μ μ , μ , μ
 , μ μ (. . 6, 8). μ μ -
 , μ , μ μ , μ
 μ , μ μ ,⁶² μ -
 (. . 9) μ μ μ -
 μ , μ μ μ μ -
 . μ μ μ μ
 μ . μ ,
 , μ μ μ μ μ -
 .⁶³ μ μ μ μ μ -
 , μ μ μ μ , -
 , , μ -

Résumé

Le programme iconographique de l’église de la Dormition de la Vierge à Filippiada et la peinture monumentale du 18ème siècle à Préveza

Dans cet article, on présente le programme iconographique de l’église de la Dormition de la Vierge à Filippiada qui date, selon l’épigraphe, de 1800. L’enquête sur ce programme révèle les idées des peintres, qui sont animés par le piétisme et nous aide à le comparer au programme iconographique de Saint Athanasios à Préveza, dont on ne connaît pas le peintre. La comparaison entre ces deux programmes nous fait constater que le peintre de

⁶¹ & 2008, 228. μ μ μ 1996, 274 & 2008, 240, . 33 μ 2015, 203-205.
⁶² 1936, 175.
⁶³ 1996, 93-97 & 2008, 228.

Saint Athanasios est différent et même caractérisé de haut niveau esthétique. Il est certain que le programme de S. Athanasios a été exécuté par le peintre Alexio, issu de la ville d'Arta et très connu à Préveza.

ΣΟΛ

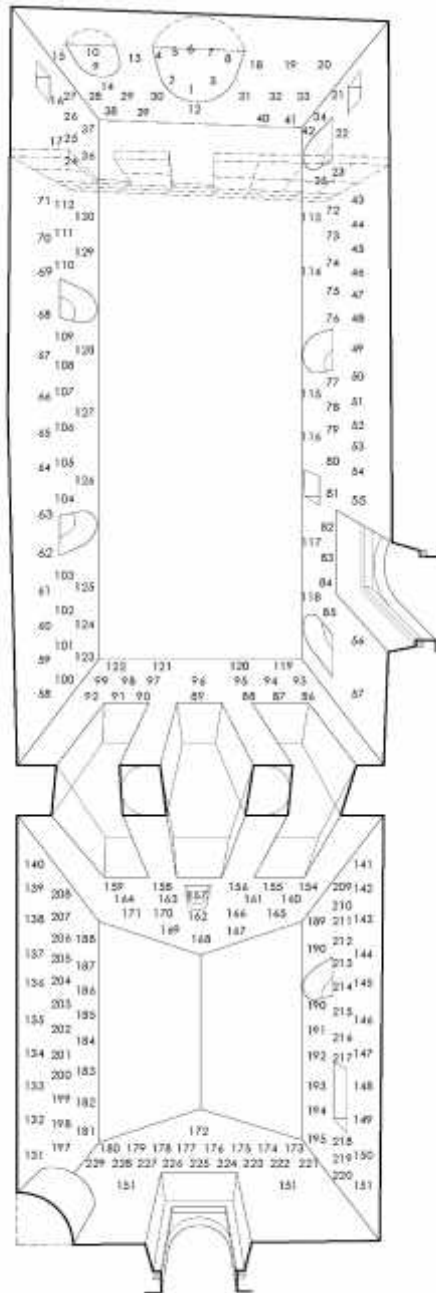
- . & .., 1993, ,
 .., 1989, ,
 .., 2011, μ -
- (1797), (μ)
 .., 1969, Some Representations of Byzantine Cantors,
 2, 233-238
 .., 2005, « »
 ,
 .., 2003, μ μ . -
 μ ,
 .., 2004, ,
 .., 1996, μ , ,
 .., 2004, μ , . : ,
 ,
 .., 1996-1997, μ . -
 (4 . - 15
 19, 167-200
 .),
 .., 2010, -
 18 : & . -
 (μ.), . μ μ
 2009), , , 345-365 (16-20 μ
 - .., 2008, ,
 .., 2008, μ .
 - μ μ μ μ
 ,
 .., 2001, -
 . μ μ μ
 18 μ 19 .,
 .., 1978, μ μ

2, 185-236
 .., 1979, μ μ

3-4, 21-129
 (), 2004,
 , ,
 .., 2013, , : . &
 (μ.), μ 7,
 , 109-120
 .., 2013, -
 , . & M. STORK (μ.), : . . -
 μ μ « , 28 & 29 2012,
 - , 221-262
 .., 2001, μμ μ μ -
 (843-1204),
 .., 2010, μ
 (1700-1886), : . - & . -
 (μ.), μ μ
 2009), , 367-393 (16-20 μ
 .., 1936, μ
 μ 2, 172-179 , -
 .., 2002, 17 -
 ,
 .., 2000,
 - .., 1909, . μ
 ,
 .., 2003,
 , : . & . (μ.),
 (1926-1996). μ , , 527-563
 . (μ.), 2015, ,
 . & .., 2008, .
 μ -
 ,
 .., 2002, μ ,
 .., 2002, μ μ μ -
 8, 301-331

- ., 2003, (1752-1783),
 ., 2013, μ ,
 ., 1997, ,
 ., 1983, μ 26, 211-237
 ,
 ., 1986, .
 ,
 ., 1987, μ (1450-1830), I,
 . & ., 1997, μ
 (1450-1830), ,
 ., 2015,
 . μ μ μ μ
 μ 17 .
 ., 2013, μ (–), 5, 334-352

- BABUIN A., 2009, (1204-1453), ()
 DUFRENNE S., 1968, Images du décor de la prothèse, *Revue des Études Byzantines* 26, 297-310
 DUFRENNE S., 1970, *Les programmes iconographiques des églises byzantines de Mistra*, Paris
 ELBERN V., 1995, Liturgische Geräte, *Reallexikon zur byzantinischen Kunst* 5, 721-741
 GROTOWSKI P.Ł., 2010, *Arms and Armour of the Warrior Saints. Tradition and Innovation in Byzantine Iconography (843-1261)*, Leiden – Boston
 GROZDANOV C., 1980, *Ohridsko zidno zlikarstvo XIV*, Beograd
 KOUKIARIS S., 2010, The Depiction of the vision of Saint Peter of Alexandria in the Sanctuary of Byzantine Churches, *Zograf* 35, 63-71
 MORAN K., 1986, *Singers in Late Byzantine and Slavonic painting*, Leiden
 TRIANTAPHYLLOPULOS D.D., 1985, *Die nachbyzantinische Wandmalerei auf Kerkyra und den anderen Ionischen Inseln*, München
 TRYPANIS C.A., 1968, *Fourteen Early Byzantine Cantica*, Wien
 WALTER C., 1997, The Apotropaic Function of the victorious cross, *Revue des Études Byzantines* 55, 193-220
 WOODFIN W. ., 2012, *The Embodied Icon. Liturgical Vestments and Sacramental Power in Byzantium*, Oxford – New York

1: (μ , μ &)

1.			40.			86.
2.			41.			87.
3.			42.	μ	-	88.
4.						89.
5.			43.			90.
6.			44.		μ	91.
7.		μ	45.			
8.			46.			92.
9.			47.	μμ	μ	93.
10.			48.	μ		-
11.		μ μ	49.	μ		94.
12.			50.	μ		95.
13.			51.			96. μ -
14.	μ		52-57.		μμ	
15.				μ		97. μ
16.	μ	-	58.			98.
			59.			99.
17.			60.			100.
18.			61.			101.
19.			62.			102.
20.			63.			103.
21.		-	64.			104.
			65.	,	,	105.
22.						106.
23.			66.		-	107.
24.		μμ μ				108.
25.			67.			109. μμ
	μ		68.			110.
26.			69.	μ		111.
27.			70.	μ		112. -
28.			71.	&		
29.			72.	μ		113.
30.		-	73.			114.
			74.			115. μ
31.		-	75.	μμ	μ	116.
			76.			117.
32.			77.			118.
33.			78.			119.
34.		μ	79.			
35.	μμ	μ	80.			120.
36.	()	81.	μ		121.
37.	(82.			122.
)		83.			123. μ μ
38.		μ	84-85.		μμ	124.
39.						125. μ

126.			160.	μ	,	,	191.
127.	μ						192.
128.			161.		,	,	193.
129.							194.
130.			162.	μ			195.
131.							196.
132.			163.		,	,	197.
133.							198.
134.			164.	μ	,	-	199.
135.				μ	,		200.
136.			165.				201.
137.			166.				202.
138.			167.				203.
139.	μ		168.				204.
140.			169.				205. μ
141.			170.			-	206.
142.							207.
143.	μ		171.				208.
144.		μμ					209.
145.			172.				210.
146.							211.
147.			173.				212.
148.			174.				213. μ
149.			175.				214.
150.			176.				215.
151.			177.				216.
152.	μ		-	178.			217.
	μ			179.			218.
153.			-	180.			219.
				181.			220.
154.	μ			182.			221.
155.		μ		183.			222.
156.			μ	184.			223. μ
				185.			224.
157.				186.			225.
				187.			226.
158.				188.			227.
159.				189.			228.
				190.			229.

1: , μ . μ

2: , μ .

3: , μ .

4: , μ .

5: , μ
μ

6: ,
(2010, 363, . 21)

7: (, 2010, 360, . 16)

8: (, μ , <http://archive.ert.gr/7589/>)

9: , & 2008, 233, .24)